

Instanța de fond: judecătoria Bălți (sediul Central) (jud. V. Pădurari)
Instanța de apel: Curtea de Apel Bălți (jud.: St. Procopciuc, E. Grumeza, D. Stănilă)

DECIZIE

18 octombrie 2017

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele ședinței, judecător
Judecători

Tatiana Vieru
Nicolae Craiu
Oleg Sternioală

examinând recursul declarat de Tamara Spinei și Asociația Obștească „Societatea pentru protecția drepturilor consumatorilor din Bălți”,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Societatea pe Acțiuni „CET-Nord” împotriva Tamarei Spinei cu privire la încasarea datoriei și a cheltuielilor de judecată și cererea reconvențională depusă de Tamara Spinei și Asociația Obștească „Societatea pentru protecția drepturilor consumatorilor din Bălți” împotriva Societății pe Acțiuni „CET-Nord” cu privire la încasarea prejudiciului moral,

împotriva încheierii din 28 iulie 2017 a Curții de Apel Bălți

c o n s t a t ă :

La 14 aprilie 2016, SA „CET-Nord” a depus cerere de chemare în judecată împotriva Tamarei Spinei solicitând încasarea datoriei în sumă de 5790, 81 lei și a cheltuielilor de judecată în sumă de 270 lei.

În motivarea acțiunii s-a invocat că la 31 octombrie 2003, xxxxx a fost deconectat parțial de la sistemul central de încălzire, conform actului de deconectare № 5-1441. În cazul deconectării parțiale de la sistemul central de încălzire, consumatorul este obligat să achite sumele calculate pentru energia termică conform Hotărârii Guvernului nr.707 din 20 septembrie 2011, anexa nr.7 pct.8-4.

Menționează că, în perioada 01 noiembrie 2012-30 aprilie 2015, pârâtei i-a fost livrată energie termică în sumă de 5790,81 lei. Totodată, specifică că pe xxxxx, există deja trei hotărâri judecătorești: nr. 2-3093 din 27 iulie 2001; nr. 2-2636 din 29 octombrie 2009, nr.2-1449 din 31 octombrie 2013 privind încasarea datoriei pentru energia termică. Respectiv toate achitățile efectuate de pârâtă în perioada 01 noiembrie 2012-30 aprilie 2015, se atribuie la stingerea datoriilor conform hotărârilor precedente.

Susține că, datoria pentru perioada menționată constituie 5790,81 lei și conform pct. 10 al Hotărârii Guvernului RM nr. 191 din 19 februarie 2002 (cu modificările conform Hotărârii Guvernului RM nr.707 din 20 septembrie 2011), consumatorul este obligat să achite integral plata pentru sezonul precedent în termenul stabilit până la 1 august anul curent.

Întru soluționarea amiabilă a litigiului, la 10 februarie 2016 a adresat o pretenție pârâtei cu solicitarea de a achita datoria formată, însă care a rămas fără răspuns.

La 23 ianuarie 2017, Tamara Spinei și Asociația Obștească „Societatea pentru protecția drepturilor consumatorilor din Bălți” au depus cerere reconvențională împotriva SA „CET-Nord” solicitând încasarea prejudiciului moral în sumă de 20000 lei.

La 26 aprilie 2017, Tamara Spinei și Asociația Obștească „Societatea pentru protecția drepturilor consumatorilor din Bălți” au depus cerere de completare a acțiunii reconvenționale.

În motivarea cererii reconvenționale s-a invocat că la momentul adoptării Hotărârii Guvernului RM nr.707 din 20 septembrie 2011, se presupunea că în casele cu multe etaje cu încălzire centralizată, pierderea energiei termice se poate realiza prin țevile ce trec prin subsolurile și etajele tehnice, prin țevile de tranzit ce trec prin apartamente, prin încălzirea scărilor și încăperilor unde se află utilajul ascensoarelor, prin casele ascensoarelor, prin căldura emanată din apartamentele vecine. Nodurile elevatoare și traseurile ce duc la acestea nu emană energia termică din motivul izolării ideale, conform proiectului. În apartamentul cu izolare dublă a țevilor de tranzit, nu ajunge energia termică din apartamentele vecine.

Menționează că, din patru pereți, doi sunt în exterior și din această parte nu pot fi pierderi la energia termică livrată de SA „CET-Nord”. Apartamentul amplasat deasupra apartamentului Tamarei Spinei este deconectat de la sistemul centralizat de încălzire, deoarece are instalată încălzire autonomă. O parte din peretele apartamentului este în scara blocului unde încălzirea centralizată lipsește. Aproximativ doi metri din ultimul perete este conex cu peretele apartamentului vecin, care este unul capital și are o grosime ca și peretele exterior, iar în apartament în această odaie este încălzire autonomă și astfel nu sunt scăderi de temperaturi. Țevile de tranzit ce trec prin subsol nu sunt izolate conform proiectului, deoarece izolarea a fost demontată în baza deciziei șefului ÎM „Gospodăria Locativ-Comunală Bălți”.

Susțin că, plățile pentru pierderile normative urmează a fi efectuate de către administratorul sectoarelor unde este demontată izolarea, la caz-ÎM „Gospodăria Locativ-Comunală Bălți”. Nodul elevator urma să fie izolat printr-o izolare celulară, însă a fost demontată de către furnizor. Contorul termic se află înaintea nodului elevator, ceea ce presupune referirea pierderilor la acesta, ceea ce nu se face.

Indică reclamanții că, pârâtul SA „CET-Nord”, prin acțiunile sale i-a cauzat Tamarei Spinei suferințe morale.

Prin încheierea din 28 februarie 2017 a Judecătoriei Bălți (sediul Central) s-a primit în procedură cererea reconvențională depusă de Tamara Spinei și Asociația Obștească „Societatea pentru protecția drepturilor consumatorilor din Bălți” împotriva SA „CET-Nord” cu privire la încasarea prejudiciului moral.

Prin hotărârea din 14 iunie 2017 a Judecătorei Bălți (sediul Central) s-a admis cererea de chemare în judecată depusă de SA „CET-Nord” și s-a încasat de la Tamara Spinei datoria în sumă de 5790,81 lei și cheltuielile de judecată în sumă de 270 lei, în total suma de 6060,81 lei; s-a respins cererea reconvențională depusă de Tamara Spinei și Asociația Obștească „Societatea pentru protecția drepturilor consumatorilor din Bălți” împotriva Societății pe Acțiuni „CET-Nord” cu privire la încasarea prejudiciului moral.

La 16 iunie 2017, Tamara Spinei și Asociația Obștească „Societatea pentru protecția drepturilor consumatorilor din Bălți” au depus cereri de apel împotriva hotărârii din 14 iunie 2017 a Judecătorei Bălți (sediul Central).

Prin încheierea din 28 iulie 2017 a Curții de Apel Bălți nu s-a dat curs cererilor de apel depuse de Tamara Spinei și Asociația Obștească „Societatea pentru protecția drepturilor consumatorilor din Bălți”, acordându-le termen până la data de 15 august 2017 orele 09:00 pentru lichidarea neajunsurilor și anume prezentarea de către Tamara Spinei și Asociația Obștească „Societatea pentru protecția drepturilor consumatorilor din Bălți” a apelului motivat și prezentarea de către Tamara Spinei a dovezii de plată a taxei de stat în mărime de 202, 50 lei, cu înregistrarea acestora până la data și ora limită în cancelaria instanței de apel sau prezentarea în ședința de soluționare a acceptării apelului pe rol, stabilită pentru 15 august 2017 ora 09:00.

La 15 august 2017, Tamara Spinei și Asociația Obștească „Societatea pentru protecția drepturilor consumatorilor din Bălți” au declarat recurs împotriva încheierii din 28 iulie 2017 a Curții de Apel Bălți, solicitând casarea acesteia în partea obligării la plata taxei de stat în sumă de 202, 50 lei.

În motivarea recursului s-a invocat că la 07 august 2017 în adresa lor a parvenit încheierea din 28 iulie 2017 a Curții de Apel Bălți, expediată cu scrisoare recomandată la 01 august 2017, prin care li s-a comunicat despre obligația prezentării apelului motivat și dovada plății taxei de stat în sumă de 202, 50 lei, ceea ce consideră că contravine legii.

Indică recurenții că, rezultând din prevederile art. 3 lit. a) al Legii taxei de stat, taxa de stat pentru acțiunile patrimoniale este 150 lei și nu mai mul de 25000 lei pentru persoanele fizice și 270 lei și nu mai mult de 50000 lei pentru persoanele juridice. Conform lit. j) al aceluiași articol, la depunerea cererii de apel, taxa de stat constituie 75%, adică 112, 50 lei ($150 \cdot 0,75$).

Susțin că, instanța de apel neîntemeiat a obligat persoana fizică Tamara Spinei să achite taxa de stat ca o persoană juridică.

Precizează că, în ultimul abzaț al cererii de apel nemotivate, Tamara Spinei a solicitat scutirea de la plata taxei de stat, invocând starea precară a sănătății, deoarece suferă de o boală oncologică și este nevoită ca o mare parte din venit, care este sub limita minimului de existență, să îl cheltuie pe medicamente și tratament. Această circumstanță presupunea desfășurarea unei ședințe de judecată separată pentru examinarea acestei cereri, audierea argumentelor celui ce a solicitat această facilitare și emiterea unui act de dispoziție în acest sens. Instanța de judecată nu este în drept, în lipsa desfășurării ședinței de judecată, să refuze în solicitarea respectivă.

Menționează că, însăși Asociația Obștească „Societatea pentru protecția drepturilor consumatorilor din Bălți”, este scutită de la plata taxei de stat prin lege.

În conformitate cu art. 425 Cod de procedură civilă, termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la comunicarea încheierii.

Instanța de apel a adoptat încheierea contestată la 28 iulie 2017, iar Tamara Spinei și Asociația Obștească „Societatea pentru protecția drepturilor consumatorilor din Bălți” au declarat recurs la 15 august 2017.

Materialele cauzei atestă că încheierea contestată a fost expediată apelanților la 01 august 2017 și respectiv a fost recepționată de către Asociația Obștească „Societatea pentru protecția drepturilor consumatorilor din Bălți” și Tamara Spinei la 03 august 2017 și respectiv la 07 august 2017 (f.d.133-134).

Astfel, recursul declarat la 15 august 2017 de către Tamara Spinei și Asociația Obștească „Societatea pentru protecția drepturilor consumatorilor din Bălți” împotriva încheierii din 28 iulie 2017 a Curții de Apel Bălți, este în termen.

Verificând legalitatea actului de dispoziție contestat, prin prisma argumentelor invocate și a materialelor din dosar, coroborat cu normele de drept, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră recursul declarat de Tamara Spinei și Asociația Obștească „Societatea pentru protecția drepturilor consumatorilor din Bălți”, întemeiat și pasibil de a fi admis cu restituirea cauzei spre rejudecare în instanța de apel, din următoarele motive.

În conformitate cu art. 426 alin.(3) Cod de procedură civilă, recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 3 luni într-un complet din 3 judecători, pe baza dosarului și a materialelor anexate la recurs, fără examinarea admisibilității și fără participarea părților.

În conformitate cu prevederile art. 427 lit. b) Cod de procedură civilă, instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să admită recursul și să caseze integral sau parțial încheierea, restituind pricina spre rejudecare.

În conformitate cu prevederile art. 364 alin. (1) Cod de procedură civilă, cererea de apel se depune în scris la instanța judecătorească a cărei hotărâre se atacă, cu plata taxei de stat în cazul în care apelul se impune cu taxă, în condițiile legii.

În conformitate cu prevederile art. 368 Cod de procedură civilă, dacă cererea de apel nu întrunește condițiile prevăzute la art.364 și 365 și dacă cererea este depusă fără plata taxei de stat, instanța de apel dispune printr-o încheiere, fără înștiințarea participanților la proces, să nu se dea curs cererii, acordând apelantului un termen pentru lichidarea neajunsurilor. Dacă apelantul îndeplinește în termen indicațiile din încheierea judecătorească, apelul se consideră depus la data prezentării inițiale. Încheierea instanței de apel de a nu se da curs cererii poate fi atacată cu recurs.

Din materialele cauzei rezultă că la 16 iunie 2017, Tamara Spinei și Asociația Obștească „Societatea pentru protecția drepturilor consumatorilor din Bălți” au depus cereri de apel împotriva hotărârii din 14 iunie 2017 a Judecătoriei Bălți (sediul Central) (f.d.116-117).

Prin încheierea din 28 iulie 2017 a Curții de Apel Bălți nu s-a dat curs cererii de apel depuse de Tamara Spinei și Asociația Obștească „Societatea pentru protecția drepturilor consumatorilor din Bălți”, acordându-le termen până la data de 15 august 2017 orele 09:00 pentru lichidarea neajunsurilor și anume prezentarea

de către Tamara Spinei și Asociația Obștească „Societatea pentru protecția drepturilor consumatorilor din Bălți” a apelului motivat și prezentarea de către Tamara Spinei a dovezii de plată a taxei de stat în mărime de 202, 50 lei, cu înregistrarea acestora până la data și ora limită în cancelaria instanței de apel sau prezentarea în ședința de soluționare a acceptării apelului pe rol, stabilită pentru 15 august 2017 ora 09:00 (f.d.130-131).

În conformitate cu art. 84 Cod de procedură civilă, se impune cu taxă de stat fiecare cerere de chemare în judecată (inițială și reconvențională), cererea intervenientului principal, cererea vizând pricinile cu procedură specială, cererea de eliberare a ordonanței judecătorești, cererea de declarare a insolvenței, cererea de eliberare a titlului executoriu privind executarea hotărârilor arbitrale, cererea de apel, cererea de recurs, precum și cererea de eliberare a copiilor (duplicatelor) de pe actele judecătorești.

Conform art. 3 alin.(1) lit. j) al Legii taxei de stat nr.1216 din 03 decembrie 1992, tarifele taxei de stat se stabilesc pentru cererile de apel împotriva hotărârilor instanțelor judecătorești, după cum urmează 75% din taxa ce urmează a fi plătită la depunerea cererii de chemare în judecată, sau altei cereri (plângeri), iar în cazul litigiilor cu caracter patrimonial - 75% din taxa calculată din suma contestată

În conformitate cu art. 85 alin.(4) Cod de procedură civilă, în funcție de situația materială și de probele prezentate în acest sens, persoana fizică sau juridică este scutită de către judecător (de către instanța judecătorească) de plata taxei de stat sau de plata unei părți a ei. Aceeași dispoziție, în esență, este statuată și în art. 4 Legii taxei de stat nr.1216 din 03 decembrie 1992.

În contextul dat, Colegiul remarcă că, prin cererea de apel depusă la 16 iunie 2017, Tamara Spinei a solicitat scutirea de la plata taxei de stat la depunerea cererii de apel, invocând starea precară a sănătății din cauza unei boli oncologice, fiind nevoită o mare parte din venit, care este sub limita minimului de existență, să îl cheltuiască pe medicamente și tratament.

Colegiul menționează că din textul încheierii din 28 iulie 2017 a Curții de Apel Bălți prin care nu s-a dat curs cererii de apel depuse, nu se identifică anumite ipoteze a instanței de apel asupra cerinței apelantei Tamara Spinei privind scutirea de la plata taxei de stat la depunerea cererii de apel, cu toate că o astfel de solicitare a fost înaintată.

Tot aici, este de remarcat că instanța de apel a constatat că apelanta Tamara Spinei nu a anexat dovada plății taxei de stat pentru cererea de apel și nu a solicitat scutirea de la plata taxei de stat.

În atare circumstanțe, pornind de la faptul că apelanta Tamara Spinei a solicitat scutirea de la plata taxei de stat la depunerea cererii de apel, însă faptul că instanța de apel contrar circumstanțelor cauzei constată că apelanta nu a solicitat scutirea de la plata taxei de stat, denotă o examinare superficială a cauzei la această etapă. Or, instanța de apel avea obligația de a se expune asupra temeiniciei/netemeiniciei solicitării Tamarei Spinei de scutire de la plata taxei de stat prin prisma normelor de drept pertinente speței.

Pornind de la principiul respectării dreptului de acces liber la justiție, garantat de art. 6 CEDO, art. 20 al Constituției Republicii Moldova și art. 5 Cod de procedură civilă, relevat și în jurisprudența CtEDO, în cadrul soluționării cererilor privind acordarea facilităților la plata taxei de stat, se examinează cu minuțiozitate

fiecare caz concret pentru a nu admite îngrădirea dreptului persoanei la „un tribunal”. La soluționarea acestor cereri instanțele se bazează atât pe normele dreptului național, cât și pe prevederile CEDO și jurisprudenței CtEDO.

La caz, Colegiul precizează că apelanta a solicitat scutirea de la plata taxei de stat la depunerea cererii de apel, invocând situația precară, însă instanța de apel a eludat acest aspect, cel puțin nu l-a supus examinării prin prisma temeiniciei conform situației de moment.

În această ordine de idei, circumstanțele relatate generează casarea încheierii contestate, or, menținerea acesteia, în condițiile enunțate, nu ar constitui pentru Tamara Spinei decât o îngrădire a posibilității de a-și valorifica drepturile procedurale conform normelor în vigoare, care sunt garantate și de Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, precum și îngrădirea accesului la justiție.

Astfel, soluția adoptată de instanța de apel prin încheierea recurată nu este compatibilă cu respectarea garanțiilor unui proces echitabil, în sensul prevederilor art. 6 § 1 CEDO, care statuează că orice persoană are dreptul la judecarea în mod echitabil, în mod public și într-un termen rezonabil a cauzei sale, de către o instanță independentă și imparțială, instituită de lege, care va hotărî fie asupra încălcării drepturilor și obligațiilor sale cu caracter civil.

Din considerentele menționate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul și de a casa încheierea instanței de apel din 28 iulie 2017, cu restituirea cauzei spre rejudecare în Curtea de Apel Bălți, la etapa primirii cererii de apel.

În conformitate cu art. 427 lit. b), art. 428 Cod de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se admite recursul declarat de Tamara Spinei și Asociația Obștească „Societatea pentru protecția drepturilor consumatorilor din Bălți”.

Se casează încheierea din 28 iulie 2017 a Curții de Apel Bălți, adoptată în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Societatea pe Acțiuni „CET-Nord” împotriva Tamarei Spinei cu privire la încasarea datoriei și a cheltuielilor de judecată și cererea reconvențională depusă de Tamara Spinei și Asociația Obștească „Societatea pentru protecția drepturilor consumatorilor din Bălți” împotriva Societății pe Acțiuni „CET-Nord” cu privire la încasarea prejudiciului moral, cu restituirea cauzei spre rejudecare în Curtea de Apel Bălți, la etapa primirii cererii de apel.

Decizia nu se supune nici unei căi de atac.

Președintele ședinței, judecător

Tatiana Vieru

Judecători

Nicolae Craiu

Oleg Sternioală